

Biologisk avfall i den “sirkulære bioøkonomien”

“Tilbake til kretsløpet”

Bioseminar i Avfallsforum Rogaland,
Stavanger 16.11.17

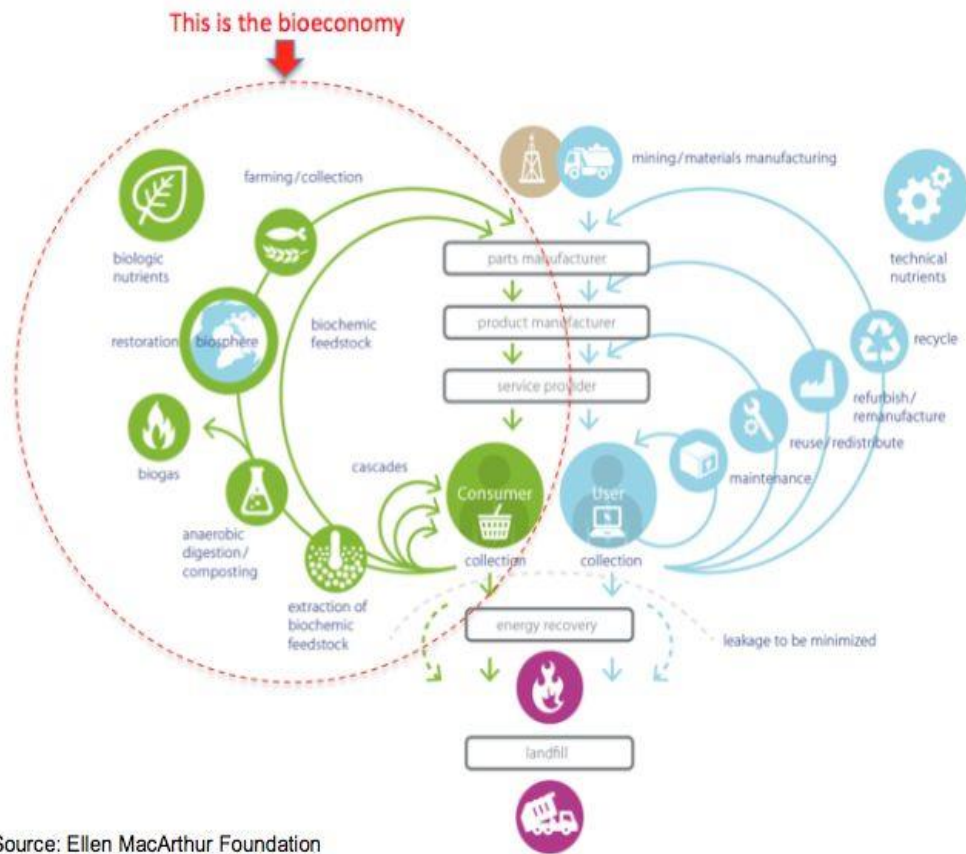

Henrik Lystad
Fagsjef
Henrik.Lystad@avfallnorge.no
@henriklystad

**Sirkulær økonomi og bioøkonomi
=
Den sirkulære bioøkonomien**

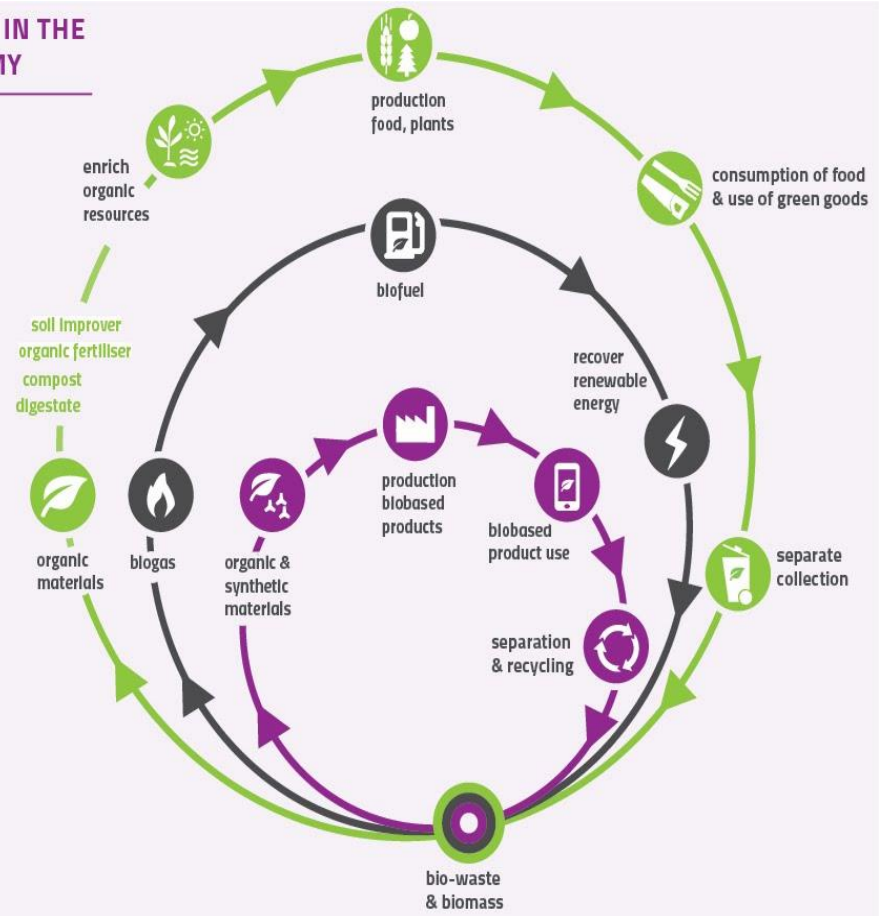
«Den sirkulære økonomien kan gi Norge 50 000 nye jobber og øke Norges BNP med 3% utover et normalt vekstscenario.»

Den sirkulære bioøkonomien

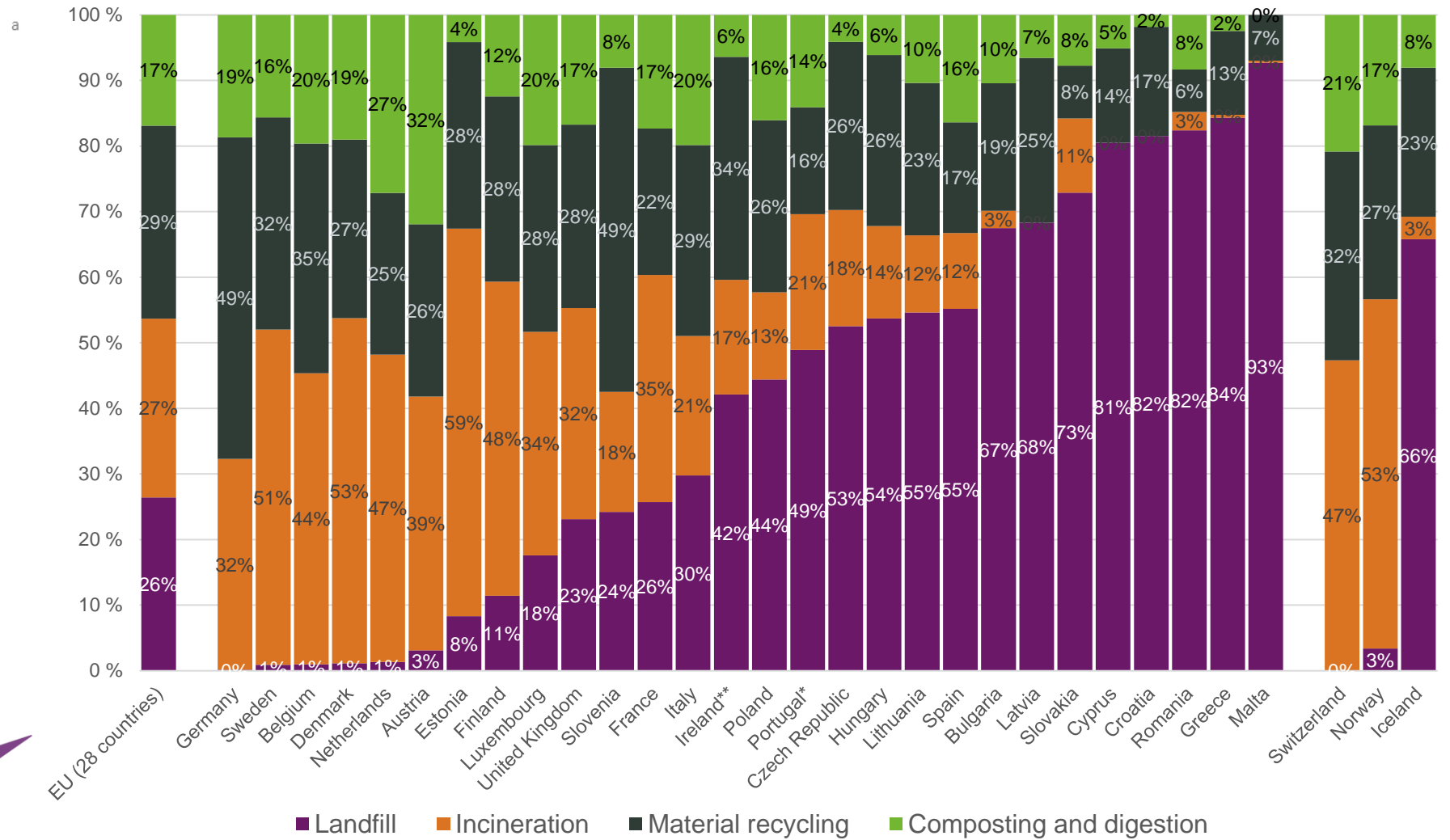
Source: Ellen MacArthur Foundation

BIOLOGICAL CYCLE IN THE CIRCULAR ECONOMY

Municipal solid waste treatment in 2015

EU 28 + CH/N/ICE

Regjeringens bioøkonomistrategi

Overordnede mål

Økt verdiskaping
og sysselsetting

Reduksjon i
klimagassutslipp

Mer effektiv
og bærekraftig
ressursutnyttelse

Samarbeid på tvers av sektorer, næringer og fagområder	<ul style="list-style-type: none"> • Økt samarbeid innenfor og mellom verdikjeder • Økt tverrfaglighet og samfunnsdialog
Markeder for fornybare biobaserte produkter	<ul style="list-style-type: none"> • Bedre informasjon om biobaserte produkter • Redusert markedsusikkerhet
Effektiv utnyttelse og lønnsom foredling av fornybare biologiske ressurser	<ul style="list-style-type: none"> • Økt foredling mot produkter med høy avkastning • Økt ressursutnyttelse og -gjenvinning
Bærekraftig produksjon og uttak av fornybare biologiske ressurser	<ul style="list-style-type: none"> • Økt lønnsom og bærekraftig produksjon og uttak • Gode rammer for bærekraftig produksjon og uttak

Regjeringens politikk på våtorganisk avfall

**Avfall
Norge**

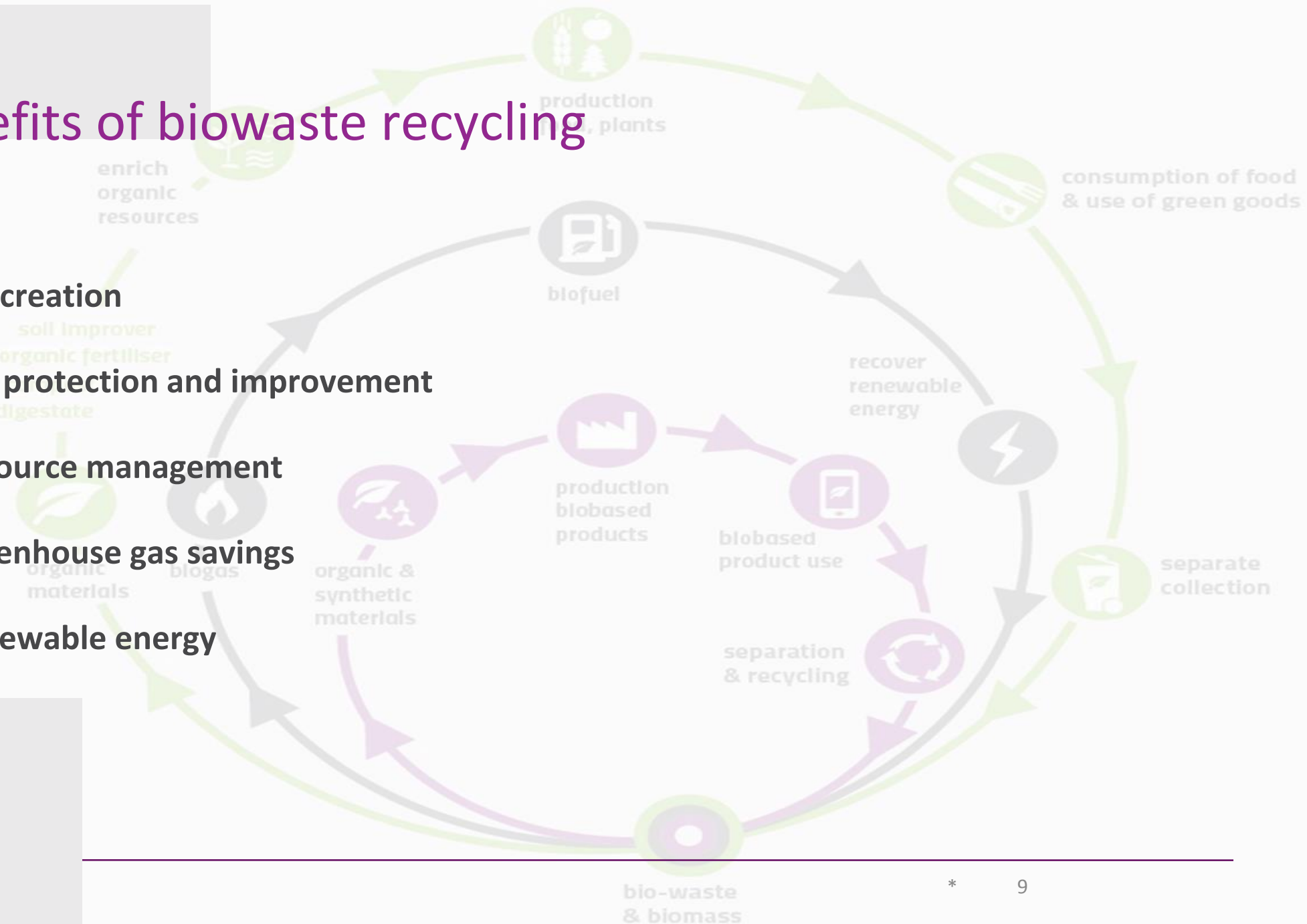
Avfall som ressurs
– avfallspolitikk og sirkulær økonomi

- **Forurensningsloven
(avfallshierarkiet implementert)
12/2016**
- **Miljødirektoratet utreder krav om
utsortering av våtorganisk avfall og
plast fra husholdninger og næring
(6/2018)**
- **Biogasstrategi 2014**
- **Stortingsmelding om avfall og
sirkulær økonomi 2017**

Benefits of biowaste recycling

- Job creation
- Soil protection and improvement
- Resource management
- Greenhouse gas savings
- Renewable energy

Verdiskaping med biogass

Verdiskaping av biogass på Østlandet

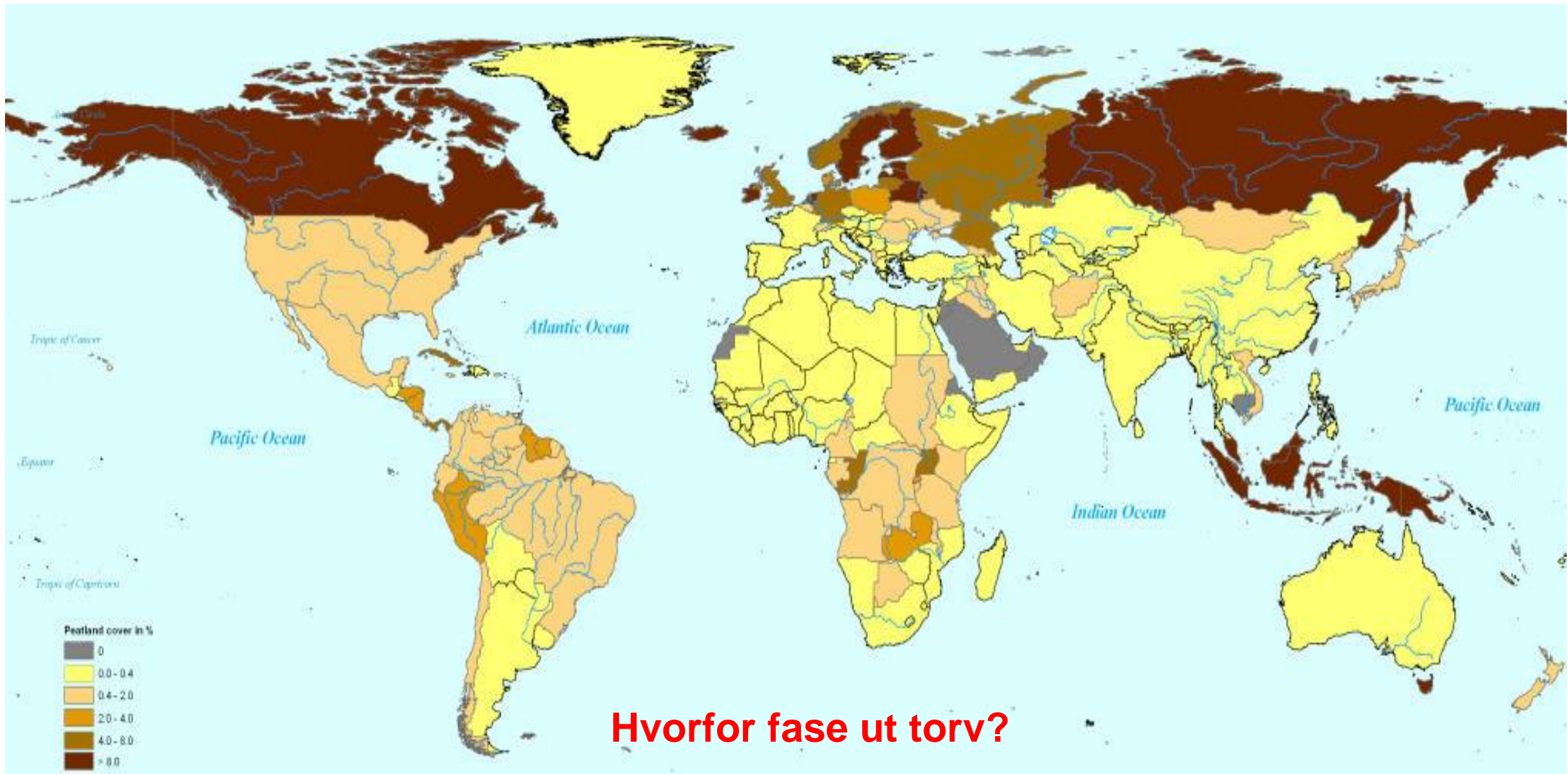
Framtidig årlig verdiskaping, sysselsetting og redusert utslipp av klimagasser i Norge for ulike mengder biogass produsert

<i>Biogass</i>	<i>Samlet verdiskaping</i>	<i>Samlet sysselsetting</i>	<i>Samlede klimagassreduksjoner</i>
<i>GWh</i>	<i>MNOK</i>	<i>Arsverk</i>	<i>Tonn CO₂-ekvivalenter</i>
437 (dagens)	902	731	107 000
1000	2122	1638	260 000
2000	4604	3289	474 000

Verdiskaping og sysselsettingseffekter per GWh ny produksjonskapasitet

	<i>Verdiskaping (MNOK)</i>	<i>Sysselsetting (årsverk)</i>
<i>Mat- og næringsavfall</i>	13,5	13,7
<i>Avløpslam</i>	5,5	4,8
<i>Gjødsel</i>	4,9	4,3

Utfasing av torv

Hvorfor fase ut torv?

Myr fra boreale områder lagrer **seks** ganger så mye karbon som regnskog per arealenhet.

Peatlands: 20.000 km²
Reduced by 1/3 in 100 years
Out-take: 300.000 m³ per year

Peatlands: 70.000 km²
Out-take: 3-4 million m³ per year

Peatlands: 104.000 km²
Out-take: 60 million m³ per year

Hvorfor utvikle alternativer til torv?

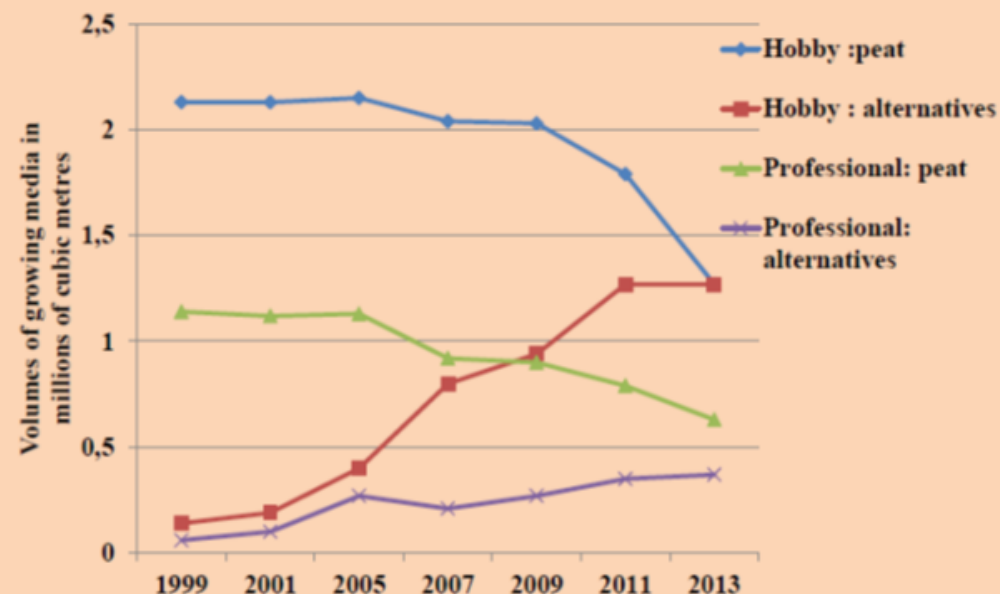
- Miljø- og klimakonsekvenser ved utvinning og bruk
- Det finnes klima- og miljøvennlige alternativer
- Lignende initiativ i Storbritannia viser at det går!

Mål om utfasing i flere trinn:

- Torv til hagemarkedet
- Offentlige anskaffelser
- Torv til proffmarkedet

Growing media for hobby/retail markets in the U.K.

Volumes of peat and other materials used in professional and retail markets in the U.K. 1999-2013

Data from U.K DEFRA reports on peat and growing media usage 1999-2013

Hva er alternativer til torv?

- Hage-/parkkompost (og annen kompost)
- Bark og trefiber (prosessert)
- Kokosfibre
- Biokull
- Ull, mm

Bedre utnyttelse av fosfor

- Avfall Norge ber om nasjonal fosforstrategi
- Miljødirektoratet lagde utredning 2015 *
- Nordisk konferanse oktober 2016
- Nordisk fosfornettverk etablert 2016
- Utredning eknoBEDRE UTNYTTELSE AV FOSFOR

*med Norsk Vann og Avfall Norge involvert

EUs bærekraftskriterier og norsk biogass

EUs bærekraftskriterier og norsk biogass

Avfall
Norge

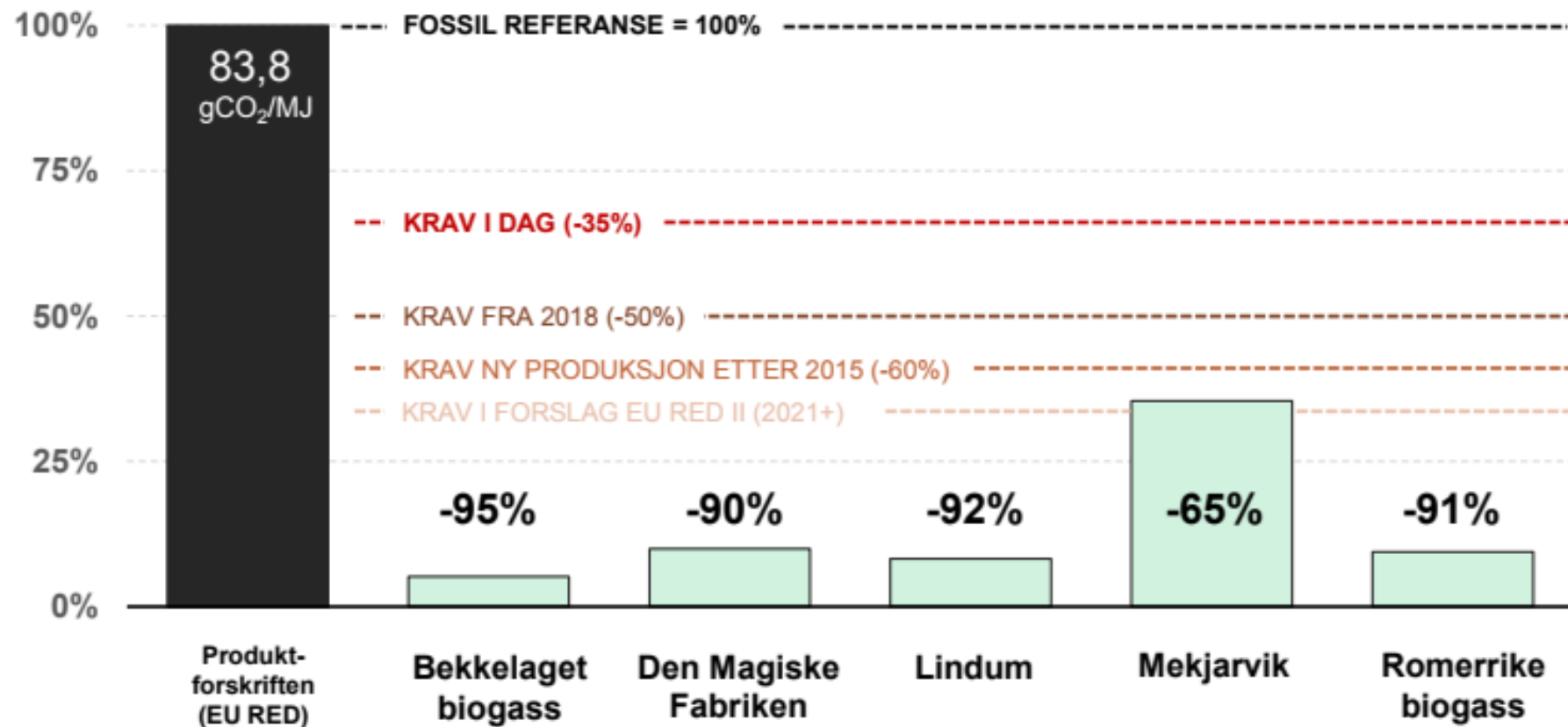
Hovedfunn

- 1 Norskprodusert biogass overoppfyller EU's bærekraftskriterier, og gir store reduksjoner i klimagassutslipp
- 2 Klimagassutslippene kan reduseres ytterligere, og reduksjonen kan overstige 100% ved utnyttelse av «grønn» CO₂
- 3 Det bør utvikles en bransjenorm for dokumentasjon av bærekraft og klimagassreduksjoner for norsk biogass
- 4 Bærekraft og reell miljøytelse bør i større grad verdsettes og differensieres ved anskaffelser

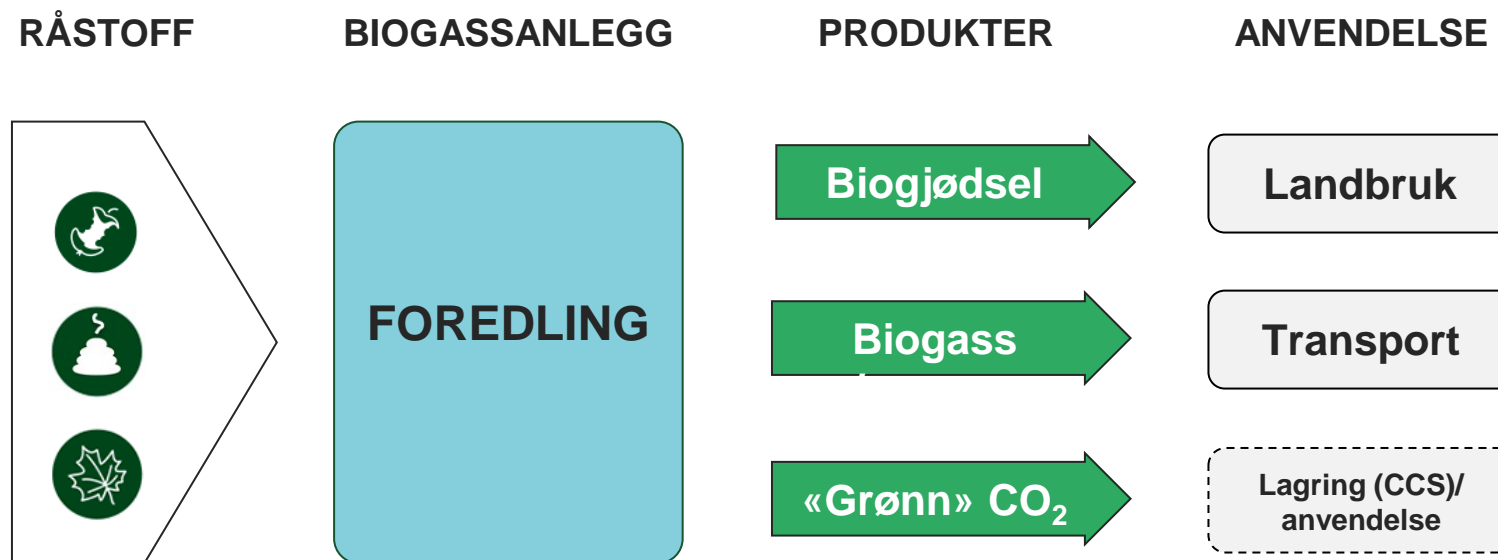

Den Magiske Fabrikken: Utenfor Tønsberg gjenvinnes matsvinn og husdyrgjødsel til klimavennlig biogass og verdifull biogjødsel til produksjon av ny mat.

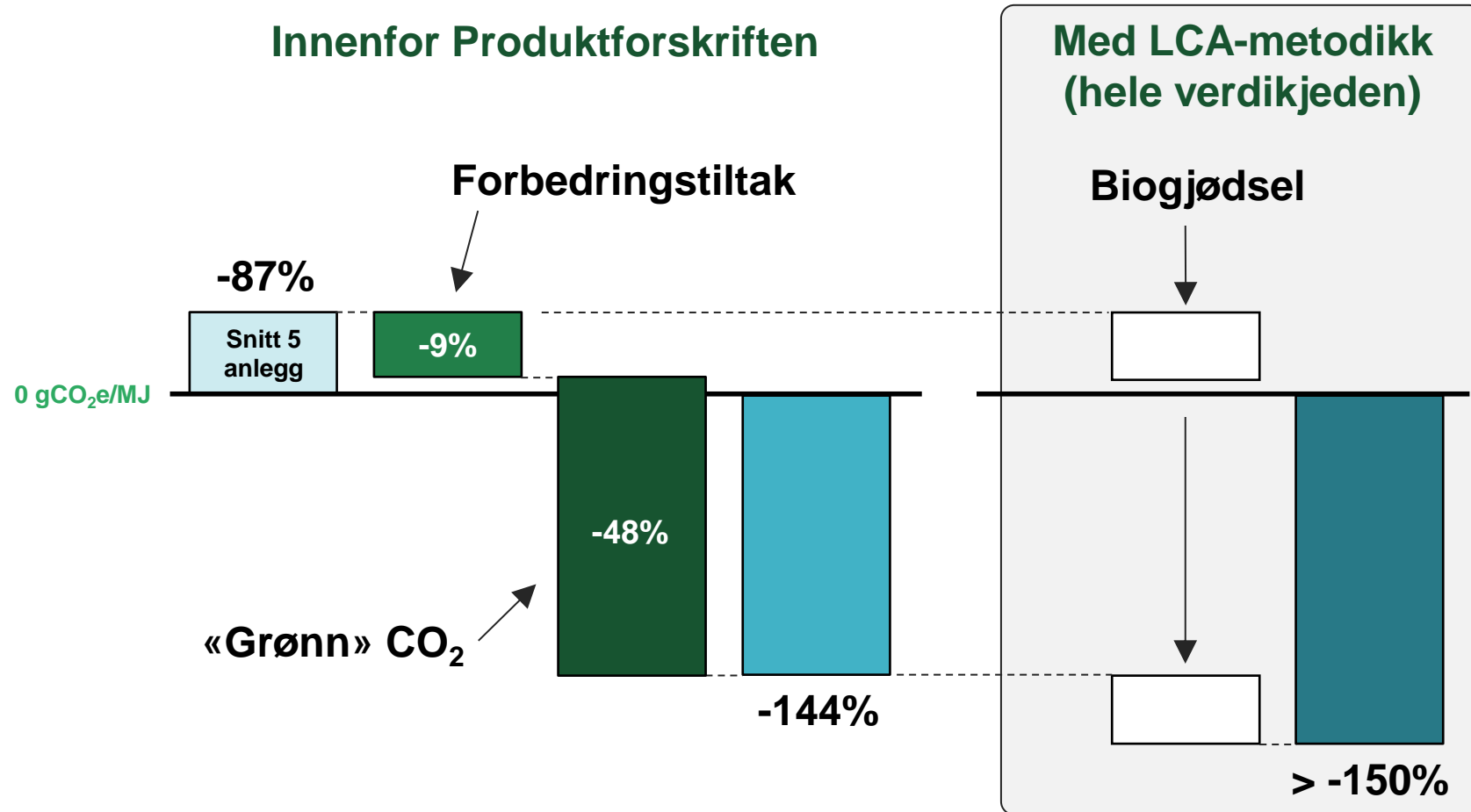
4 av 5 verdikjeder gir en reduksjon i klimagass-utslipp på over 90%, med et snitt på 87%

Verdikjeder for biogass gir flere produkter

Biogass kan tilegnes «negative» utslipp

Status i bransjen?

**Avfall
Norge**

**Stort potensial for bærekraftig bruk av organisk
avfall i den sirkulære bioøkonomien:**

**Landbruk
Skogbruk
Havbruk
Industrien
Det urbane rom**

Status komposteringsanlegg

- 80 anlegg registrert
- Hovedsaklig rankekompostering
- Slam, matavfall, hage/park, husdyrgjødsel, settefiskslam, skjell
- Kartlegging:
  - Registrering hage/park Mattilsynet
  - SSB

Kartlegging av komposteringsanlegg i Norge

Avfall Norge skal kartlegge alle komposteringsanlegg i Norge, også de som kun behandler hage- og parkavfall - og trenger din hjelp.

Av: Kine Martinussen | Publisert: 27. juni 2017

Komposteringsanlegg: Har du meldt inn ditt?

Status biogassanlegg

- Ca 40 biogassanlegg
- 8 industrianlegg for matavfall,
  - 4 kombi med slam /husdyrgjødsel
- 14 anlegg med produksjon biometan
  - 4 rene slamanlegg med produksjon biometan
- 3 nye anlegg åpnet i 2017
  - Mjøsanlegget, IVAR, Grødaland og Norske skog Saugbrugs, Halden
- 7 gårdsanlegg (inkl settefisk)

Avfall Norge

Biologiske behandlingsanlegg for organisk avfall

GOD JORD HVOR? KUNNSKAP PRODUKTER MEDLEMMENE BLI MED

KOMPOSTPORTALEN

DIN GUIDE TIL HVOR DU FINNER NÆRINGSRIK OG MILJØVENNLIG KOMPOSTJORD

<h4>HVA?</h4> <p>Kompostjord kommer fra naturlige råvarer, blant annet matavfall og hageavfall. Mange lager kompostjord hjemme hos seg selv, men man kan også kjøpe ferdig kompostjord i løsvekt fra et avfalls- og gjenvinningsanlegg som produserer i store volum. Også enkelte hagesentre og butikker selger ferdig kompostjord i sekk eller løsvekt.</p>	<h4>HVORFOR?</h4> <p>Kompostjord er et miljøvennlig, billig og effektivt alternativ til de torvbaserte jordproduktene som i dag dominerer markedet. Verdifulle næringsstoffer i kompostjorda gjør bruken av kunstgjødsel overflødig, og jorda inneholder også naturlige, flittige mikroorganismer som er gunstige for både jordsmann og planter.</p>	<h4>HVOR?</h4> <p>Oversikten over anlegg som produserer kompostjord og biogjødselprodukter finner du her i Kompostportalen! Ta kontakt med utsalgsstedene direkte for spørsmål om hvilke produkter de har tilgjengelige og hvilket produkt som egner seg til nettopp ditt hageprosjekt. Trenger du mye jord, kan du også be om tilbud på utkjøring.</p>
--	--	---

KUNNSKAP

Hva er kompost?

Kompostering er en prosess der organisk materiale, som for eksempel matrester og hageavfall, dannes om til jord.

[LES MER](#)

Prøv dette hjemme!

Alle kan kompostere hjemme over en lav sko. Naturvernforbundet har laget en brosjyre som forteller deg hvordan du kan gå frem.

[LES MER](#)

Om Kompostportalen

Jord fra avfall er god butikk, både for deg og naturen.

[LES MER](#)

Produksjon av biogass, kompost og biogjødsel

Avfall
Norge

- Kapasitet biogassanlegg 2017 [input tonn råvekt / år]: 700.000
- Kapasitet kompostanlegg 2017 [input tonn råvekt / år]: 3-400.000*
- Netto årsproduksjon biogass [GWh] - industri (skog), matavfall og kombianlegg
  - 2016: 201 (600**)
  - 2017: 225 (625**)
  - 2018: 410 (810**)

* Inkl hage og parkavfall

** Inkl rene slamanlegg (Veas, BVAS, NJR, Høvringen m.fl)

Bio-arrangementer 2018

- Driftsforum kompostering i Flåm 8.-9. mars 2018
- Driftsforum biogass i Bergen 10.-11. april 2018
- Bioseminaret september 2018

Avfall Norges årskonferanse
“Industriell bærekraft”
Stavanger 5. -7. juni

Meld dere på
Forhåndspåmelding på web til 1. desember